

บทคัดย่อ

ชื่อภาคินพนธ์ : กระบวนการจัดทำโครงการและการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543-2545 ของกระทรวงอุตสาหกรรม

โดย : ประจักษ์ นาผล

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาเรื่องกระบวนการจัดทำโครงการและการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543-2545 ของกระทรวงอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เพื่อทราบถึงความเป็นมา ของการจัดทำโครงการของกระทรวงอุตสาหกรรม
2. เพื่อทราบถึงกระบวนการจัดทำโครงการ และการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543-2545 จำนวน 42 โครงการ ของกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นวิธีการศึกษาเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การทำคำขอตั้งงบประมาณ และเอกสารงบประมาณ (ขาวคาคแดง) แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำโครงการ ผลการศึกษาริบายเป็นภาพรวม

ผลการศึกษาพบว่า

1. การกำหนดและการจัดทำโครงการ โดยรวมแล้วเกิดจากการปรึกษาหารือภายในหน่วยงานตามพันธกิจ มีลักษณะตัวแบบสถาบัน (Institutional Model) โครงการต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของแต่ละรัฐบาล แผนแม่บทของกระทรวงอุตสาหกรรมระยะที่ 1 (พ.ศ. 2539-2544) ตลอดจน นโยบายและแผนพันธกิจของหน่วยงาน

2. การจัดทำโครงการ ได้มีการวิเคราะห์และศึกษาความเป็นไปได้ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การประเมินความเป็นไปได้โดยวิธีจัดทำเอง

3. การจัดทำแผนโครงการ เมื่อได้รับนโยบายแล้วได้ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่จัดทำโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดเกณฑ์ความสำคัญก่อนหลังเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจนตามความเดือดร้อนหรือความต้องการของประชาชน การกำหนดวงเงินงบประมาณโดยวิธีคิดอย่างละเอียดและตั้งเผื่อเหลือเผื่อขาดไว้และวิธีคิดคร่าว ๆ โดยประมาณ การไม่ได้กำหนดให้มีการประเมินผลโครงการหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว นอกจากจะไม่เป็นไปตามหลักการบริหารโครงการแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงบประมาณด้วย

4. การอนุมัติโครงการโดยปกติการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจะได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ก่อนนำเข้าสู่แผนปฏิบัติการประจำปี ของกระทรวงอุตสาหกรรมและได้มีการกลั่นกรอง เพื่อเข้าสู่แผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ การกลั่นกรองได้มีการปรับลดงบประมาณเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและวงเงินงบประมาณที่กำหนด ปีงบประมาณ 2543 – 2545 ได้รับอนุมัติประมาณร้อยละ 60 ของงบประมาณที่ขอตั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นของกระทรวงอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละประมาณ 29.41

ข้อเสนอแนะ

1. กำหนดเป็นนโยบายในการจัดทำแผนโครงการ โดยกำหนดให้มีการประเมินผลโครงการไว้พร้อมกับกำหนดเกณฑ์ชี้วัดให้สอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
2. นอกจากกำหนดเป็นนโยบายแล้ว เห็นควรกำหนดให้มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการตรวจสอบภายในเพื่อให้สอดคล้องกับระบบการควบคุมภายในที่ดี